

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

787

Vragen van het lid **Leijten** (SP) aan de Minister en de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *de overheid die burgers monitort via sociale media* (ingezonden 20 oktober 2022).

Mededeling van Staatssecretaris **Van Huffelen** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties), mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ontvangen 21 november 2022).

Vraag 1

Op welke wettelijke basis handelen instellingen als het Ministerie van Sociale Zaken, de Belastingdienst en de Voedsel- en Warenautoriteit als zij openbare berichten op sociale media van mensen opslaan en verwerken?¹

Vraag 2

Wat is het verschil tussen het opslaan en verwerken van deze gegevens door deze instanties en het opslaan en verwerken van gegevens door de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV), waarbij het kabinet al heeft vastgesteld dat dit wettelijk niet toegestaan was?²

Vraag 3

Vindt u het wenselijk dat de overheid op deze manier, zowel herleidbare als niet-herleidbare, gegevens van mensen opslaat en verwerkt, zonder dat mensen daarvan op de hoogte zijn? Zo ja, kunt u dit uitgebreid motiveren?

Vraag 4

Vindt u het noodzakelijk dat de overheid op deze schaal gegevens van mensen opslaat en verwerkt? Zo ja, waarvoor en kunt u uw antwoord motiveren? Zo nee, wat gaat u hierop ondernemen?

¹ Trouw, 17 oktober 2022, Overheid verzamelt tweets zonder dat je het weet. «Problematisch», stellen experts. Zie <https://www.trouw.nl/economie/overheid-verzamelt-tweets-zonder-dat-je-het-weet-problematisch-stellen-experts~b0263e44/>.

² NOS, 12 april 2021, Grapperhaus erkent dat verwerking persoonsgegevens door NCTV juridisch kwetsbaar is. Zie <https://nos.nl/artikel/2376521-grapperhaus-erkent-dat-verwerking-persoonsgegevens-door-nctv-juridisch-kwetsbaar-is>.

Vraag 5

Zijn er meer (semi-)overheidsinstanties waarbij op deze manier gegevens van mensen worden opgeslagen en gedeeld en/of zijn er desbetreffende data gedeeld met andere semi-overheidsinstanties? Zo ja, welke? Zo nee, hoe komt u tot dit antwoord?

Vraag 6

Op welke wijze worden verzamelde persoonsgegevens en gemaakte profielen bewaard en toegepast? Kunt u uw antwoord toelichten?

Vraag 7

In hoeverre vindt u dat uitlatingen op sociale media een goede, betrouwbare graadmeter zijn, in relatie tot het verdienmodel van vele sociale mediaplatformen waarbij algoritmes bepalen wat mensen wel of niet te zien krijgen? Kunt u uw antwoord uitgebreid motiveren?^{3, 4}

Vraag 8

Kunt u aangeven in welk opzicht en in welke mate deze informatie door de overheid wordt gebruikt om beleid te bepalen?

Vraag 9

Erkent u dat de fixatie op sociale media-uitingen een vertekend beeld kan opleveren van problematiek die speelt of in welke mate problematiek zich afspeelt, alsmede ook het niet signaleren van andere problemen? Kunt u uw antwoord toelichten?

Vraag 10

Bent u het met mij eens dat het toezicht op het opslaan en verwerken van persoonlijke gegevens van mensen door overheidsinstanties toereikend zou moeten zijn en dat dit nu niet het geval is, bijvoorbeeld door capaciteitstekorten bij de Autoriteit Persoonsgegevens? Zo nee, kunt u dit uitgebreid motiveren? Zo ja, wat onderneemt u zodat het toezicht versterkt wordt?⁵

Vraag 11

Wilt u deze vragen beantwoorden voor het nota-overleg over de begrotingsonderdelen van digitale zaken?

Mededeling

Hierbij deel ik u, mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mede dat de vragen die door Kamerlid Leijten (SP) aan de Minister en de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zijn gesteld n.a.v. een artikel in Trouw van 17 oktober 2022, genaamd «Overheid verzamelt tweets zonder dat je het weet. «Problematisch», stellen experts», (ingezonden 20 oktober 2022, 2022Z19979), niet binnen de gebruikelijke termijn kunnen worden beantwoord.

De reden van het uitstel is dat afstemming ten behoeve van de beantwoording meer tijd vergt. Voor de beantwoording van de Kamervragen is een zorgvuldige inventarisatie nodig van alle departementen hoe zij te werk gaan met sociale media (monitoring). Op dit moment is de inventarisatie nog niet afgerond. Wij streven ernaar de vragen uiterlijk voor het Kerstreces te beantwoorden.

³ KRO-NCRV, 12 maart 2021, «Sociale media beperken ons vermogen om andere waarheden te zien». Zie <https://pointer.kro-ncrv.nl/sociale-media-beperken-ons-vermogen-om-andere-waarheden-te-zien>.

⁴ Human-Focused Digital, 4 oktober 2022, The METAmorphosis of behavioural economics and fast data. Zie https://humandigital.substack.com/p/the-metamorphosis-of-behavioural?utm_medium=ios.

⁵ NOS, 25 maart 2021, De privacywet wordt amper gehandhaafd, is meer geld de oplossing? Zie <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2374135-de-privacywet-wordt-amper-gehandhaafd-is-meer-geld-de-oplossing>.